

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm IV. Quantò.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

3 suis interrogatis, secundum id quod iustum est, & ratio dicitur, pronunciare debet. Quare etiam male plerumque Reipubl. consultum est, si Princeps ita omnia Consiliariis suis committat, ut ab eorum sententia nunquam recedat, vel quæ, & quibus rationibus ipsi statuerint, non recognoscat: Cum ipsi Principi potius, quam Consiliariis, officium & cura Reipublicæ incumbat, prout etiam supra docui.

4 NOTANDUM II. Consiliarij, aut Assessores, qui à Magistratu adhibentur, literati, & sapientes esse debent; Noxiumque est Reipubl. si promiscuè cum literatis & illiteratis, sapientibus atque insipientibus Reipubl. negotia tractentur: propterea quod proclive sit bonos à malis depravari, aut certè supplantari, iuxta dictum Domini Luc. 16. v. 8. quod filij huius seculi prudentiores filijs lucis in generatione sua sunt. Ita sumitur ex textu huius c. Non sufficit verò doctrinam, siue iuris peritiâ instructum esse Consiliarium, nisi prudens ac verè sapiens, adeoque vir bonus sit: quamobrem passim in iure, viri boni arbitrium commendari, atque requiri solet. Est enim vir prudens, idemque bonus, qui non tantum quid rectum, iustumque, atque bono publico commodum sit, novit, sed etiam ad sequendum, perpetuò inclinatus est, nullamque vitiosa affectione inde se amoveri patitur. Quamobrem Exodi cap. 18. n. 21. lethro cognatus Moysi dixit: *Provide autem de omni plebe viros sapientes & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui odierint avaritiam, & constitue ex eis tribunos, & centuriones, & quinquagenarios, & decanos, qui iudicent populum omni tempore.* Ante omnia verò postulavit, ut ab avaritia alieni sint: hæc enim mentem excæcatam à vero, imò ab ipso Deo abducit, cum sit idolorum servitus, ad Coloss. cap. 3. v. 5. Vide quæ dixi in c. 1. de Constit. in 6. not. 2.

5 NOTANDUM III. Sententia lata à non iudice ipso iure nulla est, uti hic dicitur in textu, & sumptum est ex l. 1. c. Si à non competente &c. Probatúrque ex eo, quia sententiam ferre iurisdictionis actus est: Ita que nul-

la est sententia, quæ à non iudice, seu iurisdictionem non habente procedit.

CAPITVLVM IV.

Quantò.

PARAPHRASIS.

Relatum fuit ad Innoc. III. Papam, quòd simplices quidam Sacerdotes apud Vrbera Constantinopolim Confirmationis Sacramenta, quæ ab Apostolorum tempore solis Episcopis referuata sunt, Fidelibus ministrare præsumant, sola consuetudine in locis his vigente factum excusantes. Quare mandat is Vicario suo in Orientalibus regionibus constituto, ut Presbyteris omnibus prohibeat, ne imposterum id simili temeritate audeant. Tametsi enim ea Sacramenta à Fidelibus non contemnenda, sed magni facienda sint; minus tamen periculi est, si stante ea necessitate (quæ legi subiecta non est) ut Episcopus haberi non possit, omnino omittere, quam ab his, quibus conferre non licet, cum temeritate (quæ lege damnata est) inaniter conferri & accipi: Etenim talis collatio seu administratio umbram quidem Sacramenti præ se fert, veritate autem & affectu destituta est.

SUMMARIVM.

1. Duo sunt Ordines Sacerdotum, primi & principales, Episcopi, alij simplices, sacerdotes hic vocantur, alias Presbyteri dici solent.
2. Quæ sunt propria Ordinis Episcopalis, ea ab inferioribus Clericis, etiam Presbyteris, nullo usu seu consuetudine, quavis immemoriali, acquiri, vel usurari possunt.
3. Qui per legem incapax est alicuius iuris, aut potestatis, is per solam consuetudinem seu exercitium & usum, quantumvis diuturnum, eius capax fieri non potest; potest autem per dispensationem aut privilegium.

Z

4. Con-

4. *Consuetudo obseruata, sciente eo, qui priuilegiare potest, & cum posset, non prohibente, vim priuilegij habet.*

NOTANDVM I. Romanus Pontifex ab antiquo tempore Vicarios suos in ecclesiis quoque Orientis constitutos habuit, cum potestate præcipiendi ac vetandi, per Apostolicæ Sedis auctoritatem. Quod est certum signum potestatis vniuersalis erga omnes ecclesias se extendentis. Qua de re dixi in Theol. moral. lib. 1. tr. 4. cap. 6. §. 1.

NOTANDVM II. Duo sunt ordines sacerdotum; Alij primi ac principales, videl. Episcopi, qui & sacerdotes consecrare, & Fideles seu baptizatos confirmare possunt: Alij verò sunt ordinis secundi, qui simplices sacerdotes hoc loco appellantur; aliàs Presbyteri dici solent; ijs dictæ potestates non competunt. Qua de re egi lib. 5. Th. mor. tract. 9. c. 3. n. 4. & seqq. Ex quibus ibi dictis apparebit, de potestate Presbyterorum & Episcoporum malè hinc scripsisse Abb. Panorm. n. 11. quem rectè inter alios refutat Ioann. Azor. tom. 2. lib. 5. cap. 1. q. 8.

NOTANDVM III. Quæ sunt propria ordinis episcopalis, ea ab inferioribus clericis, etiam Presbyteris, nullo vsu, seu consuetudine, quamuis immemoriali, acquiri, siue vsucapi possunt. Nam vsucapere seu præscribere non potest, qui est incapax eius actus, per quem vsucapere debet: Siue, vt aliis verbis dicam, incapax possidendi est etiam incapax præscribendi, quandoquidem *sine possessione præscriptio, seu vsucapio non procedit*, reg. 3. in 6. Sed omnis clericus Episcopo inferior, incapax est conferendi Sacramentum Confirmationis, & Ordinationis: Ergo tamen diuturno tempore hos actus, videl. inuolidè & sine effectu, exerceat, nunquam eas potestates vsucapere, & acquirere potest, prout in fine huius c. significatur.

Atque hæc quidem doctrina clara est, si loquamur de incapacitate, quæ provenit ex diuina lege seu institutione, vt in casu c. nostri: Sicut enim ea lex seu institutio per contrariam legem humanam abrogari nõ potest, v. g. vt Presbyteri ex vi & potestate ordina-

tionis suæ, baptizatos confirmet, ita nec per consuetudinem ea incapacitas tollitur: Sed idem quoque dicendum, si incapacitas ex lege positua proueniat, v. g. Ecclesiæ institutione: Tamen enim, absolutè loquendo, non repugnet huiusmodi legem per contrariam consuetudinem aboleri; stante tamen lege, per quam personæ incapaces redditæ sunt actum aliquem validè exercendi, fieri non potest, vt per quamcunque, etiam immemorialem consuetudinem, siue exercitium, capaces reddantur, ob eandem, quam suprà dixi rationem; idque doctè, allegato hoc c. annotauit Suarez lib. 7. de legibus cap. 19. n. 17.

Res ista exemplis declarabitur: Primum. Stante lege canonica, quæ semper in ecclesia viguit, quòd ecclesiarum, & sacrorum vasorum, eorumque quæ sancti chrisimatis unctionem postulant, consecratio propria sit Episcoporum, & Presbyteris ex vi ordinationis suæ, non competat, nullus Prælati seu secularis, seu regularis, aliùsue sacerdos non episcopus, per consuetudinem, quantumuis diuturnam, etiam immemorialem, accedente quoque bona fide, dictam consecrandi potestatem acquirere potest, prout inter alios docet Syl. ver. benedictio n. 3.

Alterum. Posito, quòd lex Bonifaciana in c. statutum 11. de rescriptis in 6. in obseruatione sit, sicuti reuera est, vt causæ ab Apostolica Sede & Legatorum eius non delegentur nisi personis in dignitate constitutis, aut Canonicis Cathedralibus, nulla consuetudine obtineri potest, vt alia persona talem qualitatem non habens literas accipiat & exequatur; propterea quòd lex ea irritans sit, ad eoque mandati executio, facta à persona non capaci, irrita. Accedit hinc specialiter, quòd mens committentis seu delegantis Pontificis non sit huic personæ, quæ requisitam qualitatem non habet, delegandi; idè que etiam ex hoc capite, videl. ob voluntarij defectum, irrita est delegatio causæ.

Tertium. Cum ius decimarum spirituale sit, idè que in laicum non cadat, idè nunquam etiam immemoriali tempore, & cum bona fide illud vsucapere potest, c. causam quæ 7. de præscript.

Quar-

Quartum. Cùm Laici incapaces sint spiritualium iurium eligendi ecclesiarum Prælatos, conferendi ecclesiastica beneficia; item iurisdictionis exercendæ in ecclesias, & ecclesiasticas personas; ideo nulla, quantumvis diuturna aut immemoriali consuetudine, vel præscriptione acquirere eam possunt, vti docet lib. 4. Theol. mor. tr. 9. c. vlt. & videri potest Suarez in tract. de immunit. eccl. cap. 3. 2. n. 17. & seqq. post Ioann. Andr. in c. 2. de præb. in 6. Philipp. Decium in c. nouit. n. 12. de iudiciis.

Itaque in eiusmodi casibus, in quibus v. g. laici incapaces iurium spiritualium, aut Presbyteri incapaces potestatis consecrandi sacra vasa, nihilominus per concessionem aut priuilegium supremi Ecclesiæ Pastoris, capaces fieri possunt, ita argumentari possumus: Vel persona, quæcunque præter, aut potius contra communem legem canonicam, talem potestatem sibi arrogat, priuilegium accepit, aut non accepit: Si prius, dici non potest, quòd eam præscriptione, seu diuturni temporis vsucapione acquisierit. Si posterius, locum habet regula superius tradita, & communiter à Iureconf. approbata, Ioan. Andr. Decio locis supra cit. Felin. in c. causam, n. 4. & seqq. de præscript. c. accedentes n. 6. eod. tit. quòd positâ incapacitate personæ, locum habere non possit vsucapio, quantumcunque, etiam immemoriali tempore, continuata: cùm enim actus, siue vsus & exercitium actuum, positâ incapacitate personæ, nullum & irritum sit, non potest per illud ius aliquod acquiri, iuxta dictum vulgatum; *quod nullum est, nullum effectum producit.* Videri etiam potest Suarez lib. 8. de legibus cap. 7. vbi explicat regulam Iuristarum ex eodem fundamento desumptam, quòd priuilegium potentius sit consuetudine, & multa per priuilegium acquiri possint, quæ consuetudine propter subiecti incapacitatem, acquiri non possunt. Qua de re dixi etiam in ecclesia 10. de constit. & in Theol. mor. lib. 3. tr. 1. cap. 8. n. 6.

NOTANDVM IV. Qui per legem incapax est, alicuius iuris aut potestatis, is per solam consuetudinem, seu exercitium & vsum, quâ-

tumvis diuturnum, eius capax fieri non potest. Hæc est doctrina in præc. not. explicata, & sumitur ex c. isto ver. *solam consuetudinem præcedentes*, & traditeam Baldus hic in fine c. Abb. n. 2. Videtur autem Pontifex Innoc. III. quando Presbyteros illos temeritatis arguit, quia solâ consuetudine nixi, Fideles confirmabant, insinuare, secus fuisse dicendum, si ipsi super concessione seu dispensatione à Sede Rom. Apostolica, propter necessitatem seu penuriam Episcoporum, ipsis factâ intentionem fundassent: tum enim de ea inquiri, seu examinari debuisset. Videri possunt, quæ dixi lib. 5. Theol. moral. tract. 3. cap. 6.

His adde primò, Ad vsucapionem, tum in hoc casu, tum in aliis supra allatis exemplis, haud sufficere, si cum immemorialis temporis vsu siue consuetudine facti, bonâque fide, concurrat fama concessi priuilegij, aut dispensationis, per quam persona capax facta sit. Hæc enim fama licet fidem bonam confirmet, faciâtque præsumptionem seu colorem tituli, ita vt possessor à possessione & exercitio amouendus non sit, prout locis supra allegatis rectè docuit Felinus; attamen si fama falsâ sit, seu concessio nulla facta, re vera persona manet incapax; consequenter vsucapio siue præscriptio perfici non potest: Consequenter si veritas postea detegatur, videlicet nullam dispensationem factam esse, irrita censi debet, quæ acta sunt.

Adde secundo; Quòd in his, in quibus Princeps priuilegium rationabiliter concedere potest, & solet, sufficit plerumque consensus tacitus: si videlicet sciat potestatem aliquam ab ijs, qui secundum communem legem incapaces sunt, exerceri, & non prohibeat, cùm si veller, prohibere possët. Ita docet ex communi Petrus Rauenn. de consuetudine n. 61. & seqq. Rochus Curtius in c. vlt. de consuet. n. 300. 301. vbi ait, *consuetudo obseruata sciente eo, qui priuilegiare potest, vim priuilegij habet.*

Porro de his, quæ in hoc c. dicta sunt, aliis quoque in locis ex instituto agendum erit: sed hic veluti generale fundamentum ex hoc c. eruisse, operæ pretium esse videtur.